

Sivistyskunta 2020-luvulla, strategiatyön valmennus 5.2.2019

Helsinki sivistyskaupunki

Outi Salo
perusopetusjohtaja

Helsinki
Helsingfors

Toimintaympäristö

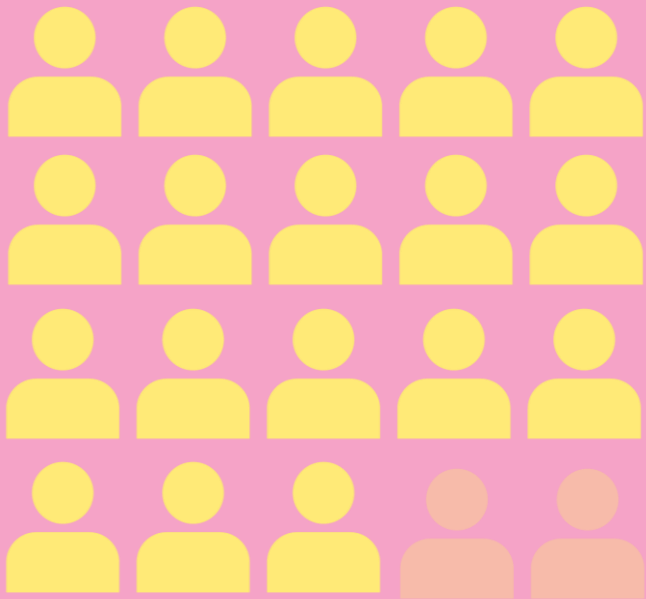
Helsinki

#HelsinkiOppii

Kasvava Helsinki

Helsingin asukasluku

635 000

kasvaa vuoteen 2022 mennessä

37 000 eli 6 %

Vuoteen 2022 mennessä

1–18-vuotiaiden
määrä kasvaa

10 000 eli 10 %

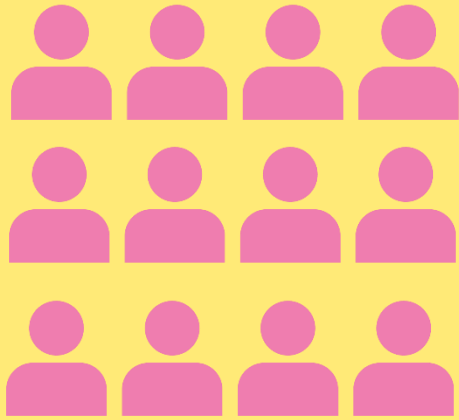
Vuodesta 2022 alkaen

16–18-vuotiaiden
määrä kääntyy
kasvuun.

Kansainvälistyvä Helsinki

Helsingissä asuu yli

93 000

ulkomaalaistaustaista asukasta
(15 % väestöstä)

Helsingissä puhutaan

136 äidinkieltä

Helsingin väestö kasvaa vuodessa

8 000

asukkaalla, joista yli 50 % on
ulkomaalaistaustaisia.

Vuoteen 2022 mennessä
ulkomaalaistaustaisten
varhaiskasvatusikäisten
määrä kasvaa

yli 35 %

peruskouluikäisten
määrä kasvaa

36 %

16-18-vuotiaiden
määrä kasvaa

32 %

Alueellistuva Helsinki

Vuoteen 2022 mennessä
alueista eniten kasvavat

Etelä-Helsinki

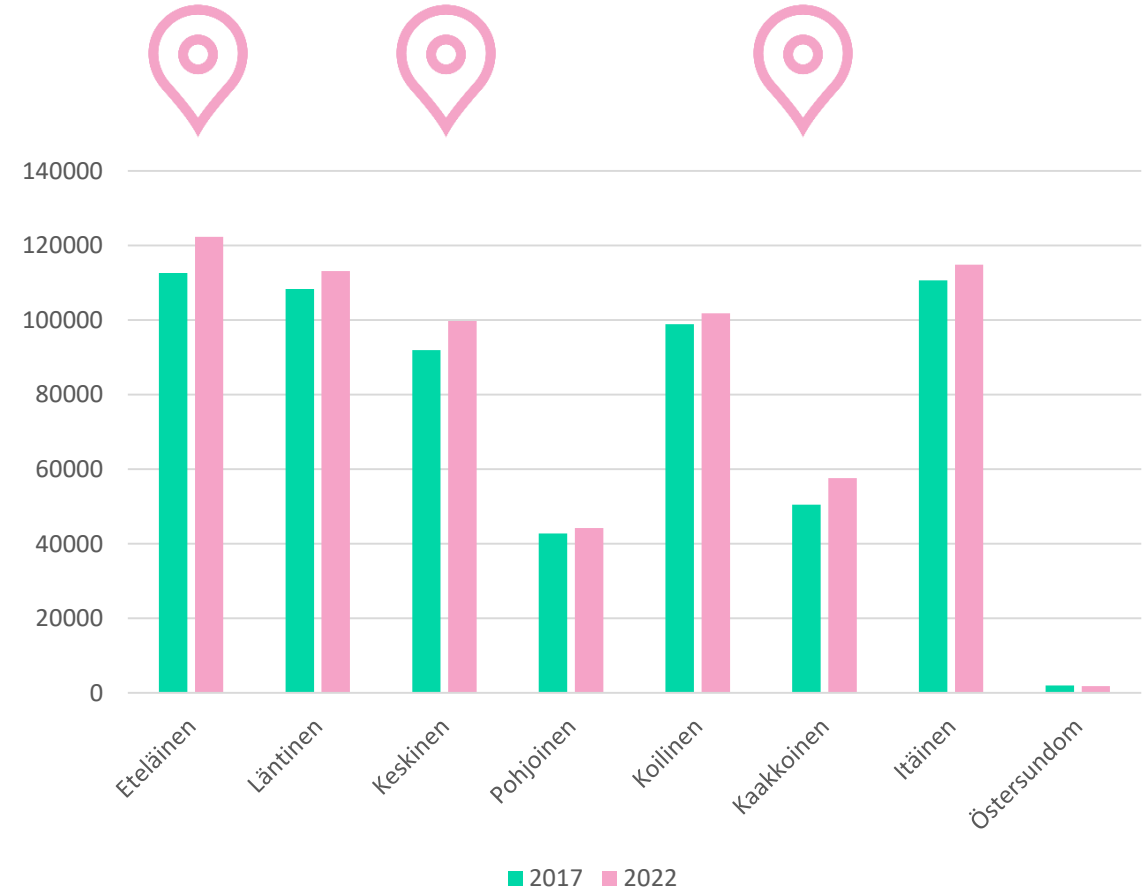
+ 10 000 (9 %)

Keski-Helsinki

+ 8 000 (8 %)

ja Kaakkois-Helsinki

+ 7 000 (14 %)

Helsingin kaupungin uudet toimialat

Kaupungin palvelut on järjestetty keskushallinnon lisäksi neljään toimialaan:

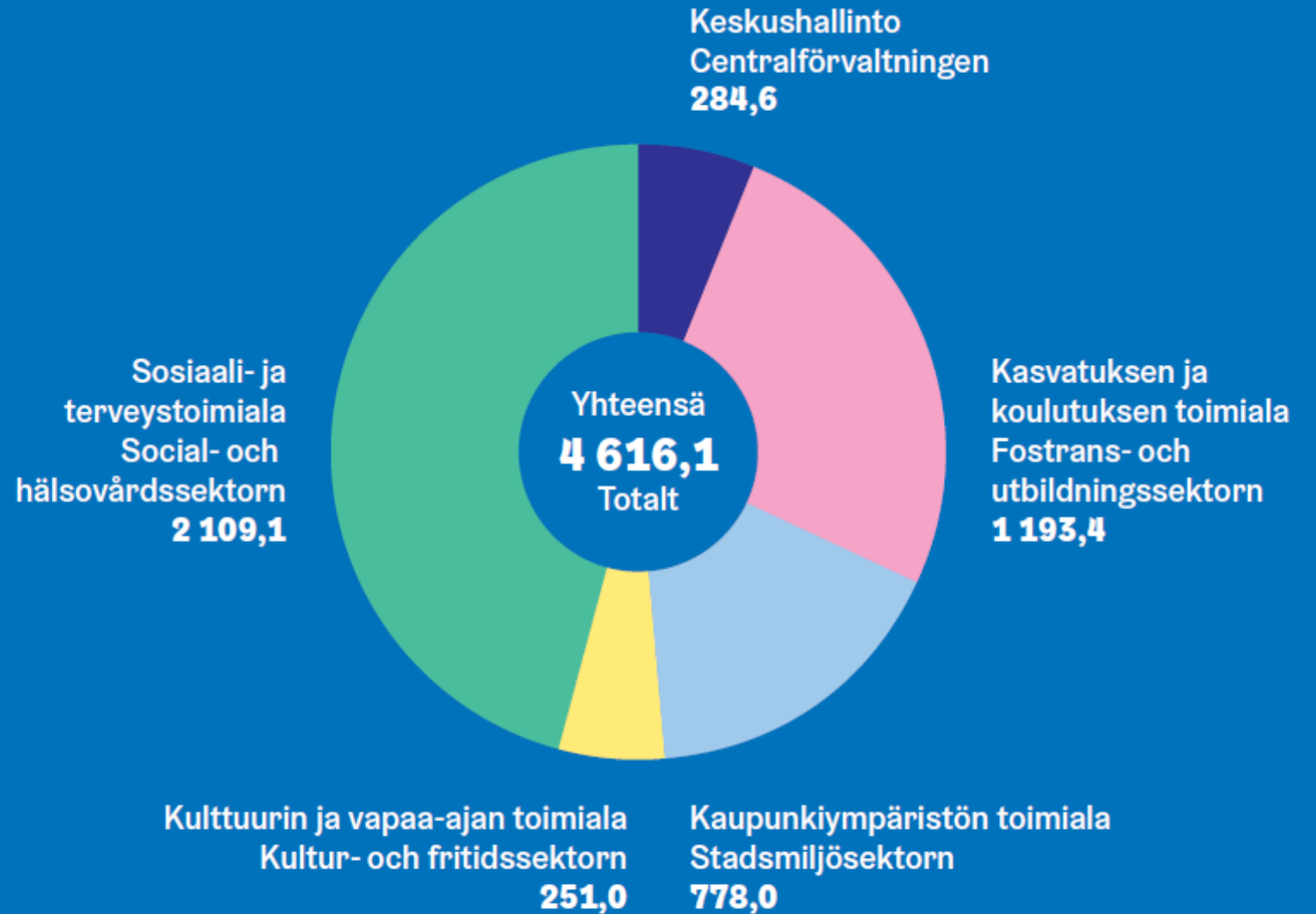
- **kasvatus ja koulutus**
- kaupunkiympäristö
- kulttuuri ja vapaa-aika
- sosiaali- ja terveys

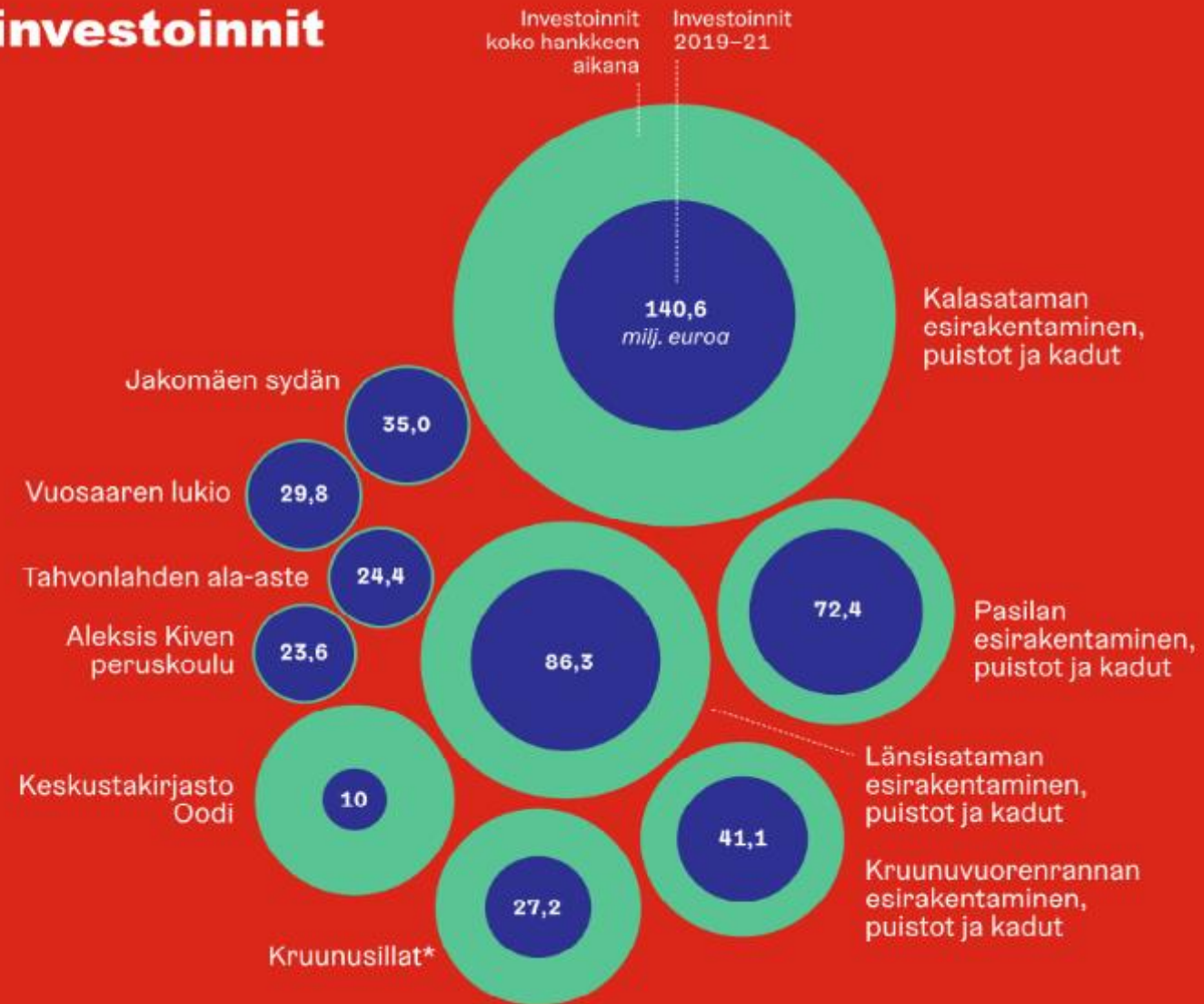
Helsingin kaupunki 2019

Käyttötalouden osan menot toimialoittain, miljoonaa euroa

Utgifter i driftsektorn enligt rotel, miljoner euro

Suurimmat investoinnit 2019–2021

Maailman vaikuttavin paikka oppia

Oppimisympäristönä
koko Helsinki

VARHAISKASVATUS JA ESIOPETUS

VAPAA SIVISTYSTYÖ LÄPI ELÄMÄN

Itsenäistyminen
& vastuunotto

AMK
YLIOPISTO
TYÖELÄMÄ

LEIKKIPUISTOT & ILTAPÄIVÄTOIMINTA

LUKIO & AMMATILLINEN KOULUTUS

Oppimaan
oppiminen

13 000 AMMATTILAISTA

Kasvu
& leikki

Me rakennamme

uuden suomalaisuuden identiteettiä kasvattamalla globaaleja kansalaisia.

- Kehitämme pedagogisten kokeilujen avulla monipuolista tarjontaamme, jotta se vastaa entistä paremmin monimuotoisten oppijoiden, perheiden, yritysten ja yhteiskunnan tarpeisiin.
- Vaikutamme siihen, että Helsinki on kansainvälisesti tunnettu edelläkävijäkaupunki, jossa ihmiset oppivat oppimaan ja työskentelemään yhdessä.
- Helsinkiläiset tuntevat osallisuutta innostavaan oppimisympäristöömme.

Helsinki

Helsinki, maailman vaikuttavin paikka oppia

1.
Pedagogisesti
monimuotoiset
oppimis-
mahdollisuudet

Luottamukseen
perustuva johtamismalli

2.
Avoin ja
asiakaslähtöinen
palvelukulttuuri

Korkeatasoinen kasvatus-
ja koulutusmuotojen
palveluverkko

3.
Hyvinvoiva ja
motivoitunut
oppimisyhteisö

Terveelliset ja turvalliset
oppimisympäristöt

4.
Maine arvostettuna
ja inhimillisenä
asiantuntijana

Kannustava ja itseään
kehittävä henkilökunta

Toimintatapamme

Toimiala numeroina

Oppiva helsinkiläinen

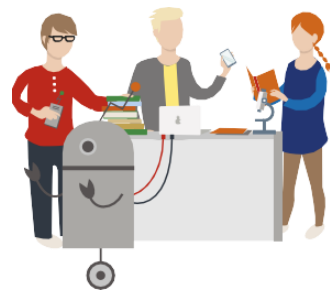
varhaiskasvatus ja
esiopetus

perusopetus

ruotsinkieliset
palvelut

lukio- ja ammatillinen
koulutus ja vapaa sivistystyö

hallinto- ja tukipalvelut

Helsinki

13 000

ammattilaista

Palvelua

700+

osoitteessa

65

leikkipuistoa,
joista 4 perhetaloja

326

päiväkotia,
joista 45 ruotsinkielisiä

60

ryhmäperhepäiväkotia,
joista 8 ruotsinkielisiä

100

peruskoulua,
joista 16 ruotsinkielistä

15

lukiota,
joista 3 ruotsinkielistä

17

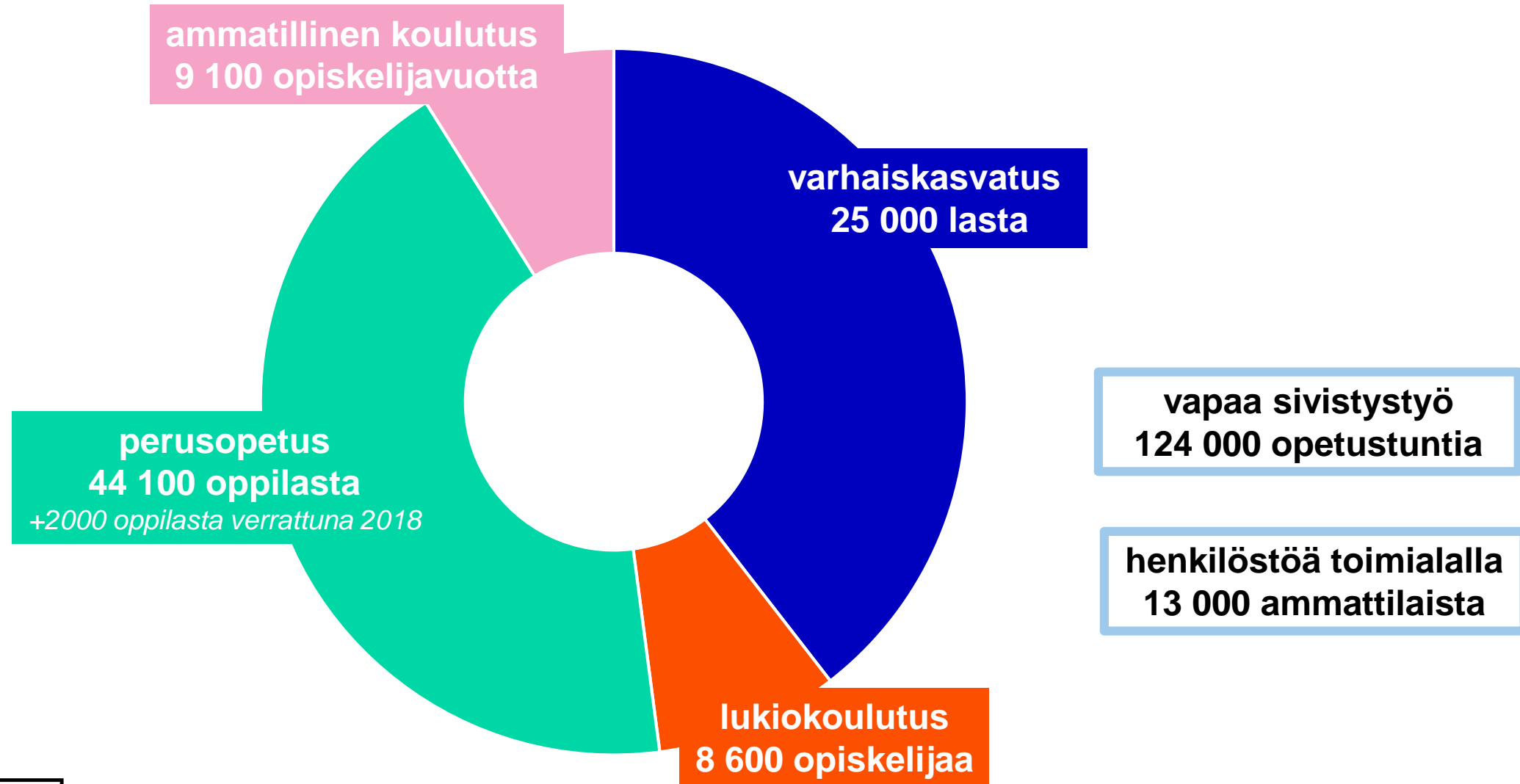
ammattiopiston
toimipaikkaa

13

työväenopiston toimipaikkaa,
joista
2 ruotsinkielistä

Toimialan palveluita täydentävät
lukuisat yksityiset sekä valtion toimijat.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiakas- ja henkilöstömäärä 2019

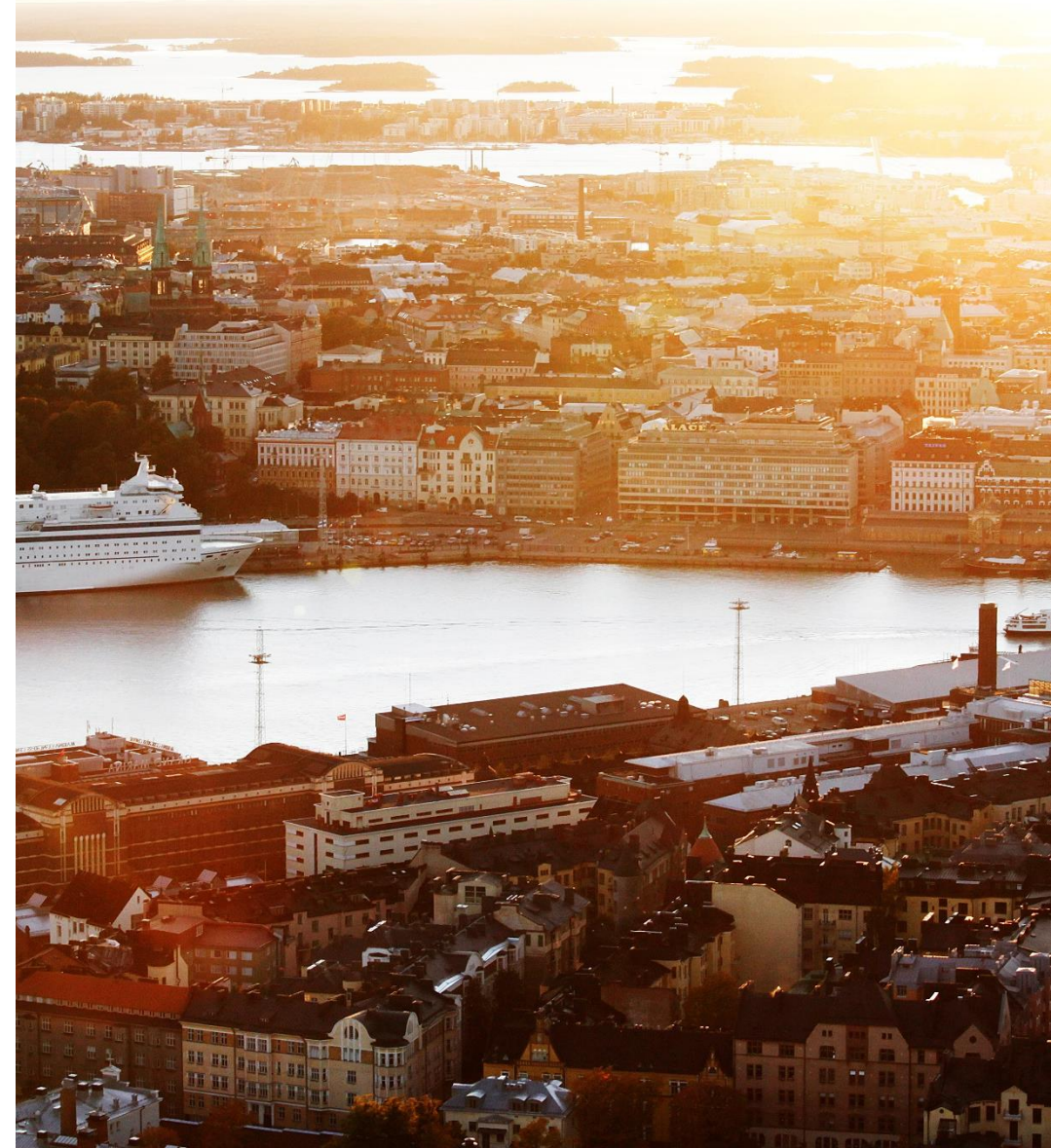

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan 2019

	<i>1 000 euroa</i>
Varhaiskasvatus ja esiopetus	425 909
Perusopetus	397 988
Lukiokoulutus	65 735
Ammatillinen koulutus	121 782
Vapaa sivistystyö	15 851
Tukipalvelut	42 526
Korvaukset ja avustukset	88 046
Hallinto	31 068
Toisen asteen opiskelijahuolto	4 521
Yhteensä	1 193 425

Helsingin kaupunkistrategia 2017-21

1. Maailman toimivin kaupunki
2. Kestävän kasvun turvaaminen on kaupungin keskeisin tehtävä
3. Uudistuvat palvelut
4. Vastuullinen taloudenpito hyvinvoivan kaupungin perusta
5. Helsinki vahvistaa ja monipuolistaa edunvalvontaansa

Helsinki on hyvää elämää varten

- Helsinki haluaa olla päivä päivältä parempi
- Tavoitteena on tehdä jatkuvasti kaikki hieman paremmin, jotta helsinkiläisten elämä olisi mukavampaa ja vaivattomampaa

Strategiakärkiä ja tunnistettuja teemoja

Maailman toimivin kaupunki

**Toteutamme strategiaa
muuttamalla toimintaa ja
toimintakulttuuria.**

MAAILMAN TOIMIVIN KAUPUNKI

KESTÄVÄN KASVUN TURVAAMINEN

Alateemat:

Yleinen viihtyisyys ja turvallisuus

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Väestöryhmien ja alueiden väliset hyvinvointierot

Lasten ja nuorten hyvinvointi ja syrjäytymisen ehkäisy

Liikkumisen edistäminen

Ekologisesti kestävä kehitys

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

Elinvoimaisuus, matkailu

UUDISTUVAT PALVELUT

Alateemat:

Asukaslähtöisyys ja osallisuus

Digitaalisuus

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

Yritystoiminta ja elinkeinoelämä

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

Alateemat:

Taloudellisesti kestävä kehitys

MAAILMAN TOIMIVIN KAUPUNKI

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tarjoaa vetovoimaiset varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lähipalvelut, toisen asteen koulutusmahdollisuudet kaikille helsinkiläisnuorille, ammatillista osaamista aikuisten ja työelämän tarpeisiin sekä asiakaslähtöisen ja monialaisen vapaan sivistystyön tarjonnan.

KESTÄVÄN KASVUN TURVAAMINEN

Eriarvoisuuden vähentäminen ja syrjäytymisen ehkäisy

- Maksuton varhaiskasvatus
- Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen
- Kiusaamisen vastainen ohjelma
- Koulutustakuu

Väestöryhmien väliset hyvinvointierot

- Myönteinen erityiskohtelu
- Maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelma 2018 – 2021
- Osaamiskeskustoimintaa jatketaan

Liikkumisen edistäminen

- Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän

Kaupunkirakenteen toiminnallisuus

- Koko kaupunki oppimisen ja työnteon ympäristönä

UUDISTUVAT PALVELUT

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

- Englanninkielisen opetuksen ja varhaiskasvatuksen lisääminen
- Kiinan kielen opetuksen laajentaminen
- Kielitaidon monipuolistaminen lisääminen
- Kielirikasteisen esiopetuksen ja opetus lisääminen
- ”Nordiska skolan” konsepti
- Myllypuroon osaamiskeskittymä
- Urhea-kampus
- Sairaalakoulun tilat

Osallisuus

- Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat
- Ruuti ja nuorisoneuvosto
- Koulujen johtokunnat, . Stadin ammattiopiston ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat sekä päiväkotien ja koulujen yhdistykset ja toimikunnat
- Työväenopistoissa nettikyselyt

Digitalisaatio

- Digitalisaatio-ohjelma
- Lapsen opinpolku -hakeutumistyökalu

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

Toimiala lisää tuottavuutta eli hillitsee palvelutuotantonsa kustannusten kasvua kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla.

KESTÄVÄN KASVUN TURVAAMINEN

Laadukkaat kasvatus- ja koulutuspalvelut lisäävät kestäväää kasvua ja hyvinvointia sekä vähentävät itsessään eriarvoisuutta ja ehkäisevät syrjäytymistä.

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTI JA SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY

- Maksuton varhaiskasvatus 5 -vuotiaille helsinkiläisille (4h/ pv) *kaupunkitason strategiamittari* → *varhaiskasvatuksen osallistumisaste*
- Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen kaupunkistrategiahanke. Systemisten, syrjäyttävien mekanismien tunnistamiseen ja korjaaminen
- *kaupunkitason strategiamittari* → *työn ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret*
- Kiusaamisen vastainen ohjelma käynnistetty.
- Koulutustakuuta toteutetaan edelleen Helsingissä, eli kaikille perusopetuksen päättävillä on tarjolla jatkokoulutuspaikka. *kaupunkitason strategiamittari* → *ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet*

LIKKUMISEN EDISTÄMINEN

- Lapset, oppilaat ja opiskelijat liikkuvat yhä enemmän kiinteänä osana varhaiskasvatusta ja koulupäivää
kaupunkitason strategiamittari
→ *harrastustoiminta*

KAUPUNKIRAKENTEEN TOIMINNALLISUUS

- Alueiden elinvoimaisuutta lisätään kaupunkitoimijoiden tilojen yhteiskäytöllä.

VÄESTÖRYHMIEN JA ALUEIDEN VÄLISET HYVINVOINTIEROT

- Myönteisen erityiskohtelun rahoitusta jatketaan ja on laajennettu.
- Maahanmuuttajien kasvatukseen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman 2018 – 2021 toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettu.
- Osaamiskeskus toimintaa jatketaan.

Pidämme jokaisen nuoren mukana ja ehkäisemme syrjäytymistä

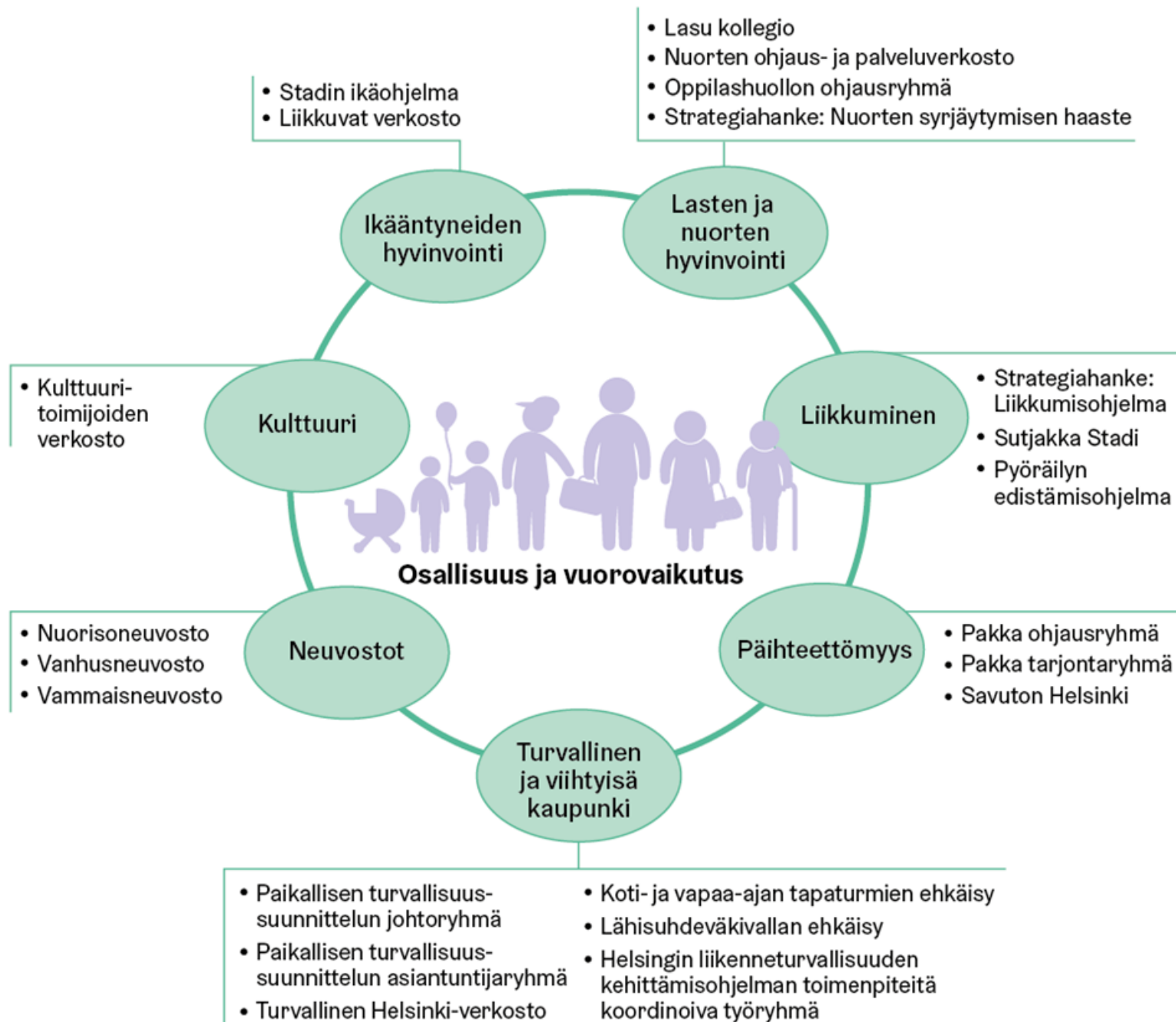
- Käynnistetään yhdessä kumppaneiden kanssa laaja ja kokonaisvaltainen hanke systeemisten ratkaisujen löytämiseksi nuorten syrjäytymishaasteeseen
- Tavoitteena on, että jokaisella lapsella ja nuorella on harrastus, nuoret luottavat Helsingin tulevaisuuteen asuinpaikkana ja voivat vaikuttaa sen toimintaan
- Sosioekonomisia ja alueellisia terveys- ja hyvinvointieroja kavennetaan tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä

Helsinki käynnistää laajan ja kokonaisvaltaisen hankkeen yhdessä kumppaneiden kanssa **systemisten ratkaisujen löytämiseksi** nuorten syrjäytymishaasteeseen.

Projektin aikana selvitetään erityisesti **ylisukupolvista syrjäytymistä** ja sen pohjalta otetaan käyttöön keinoja syrjäytymisen katkaisemiseen.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä (HYTE) toteutetaan arjen tekemisessä ja verkostoissa

UUDISTUVAT PALVELUT

Oppiminen, koulutus, oppimisympäristöt

- Englanninkielisen perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen lisätty.
- Kiinan kielen opetusta laajennettu.
- Kielitaitoa on monipuolistettu lisäämällä kielikylpyopetusta ja -kasvatusta.
- Kielirikasteisen esiopetusta (venäjä, ranska, englantia ja espanja) ja opetusta lisätään.
- ”Nordiska skolan” konseptin suunnittelu käynnistetään.
- Myllypuroon osaamiskeskittymä
- Urhea-kampus
- Sairaalakoulun tilat

kaupunkitason strategiamittari → varhaiskasvatuksen osallistumisaste

kaupunkitason strategiamittari → lähikoulun valinneiden osuus 1. ja 6. vuosiluokalla

kaupunkitason strategiamittari → pisa-tulokset

kaupunkitason strategiamittari → karvin

valtakunnalliset oppimistulokset, ylioppilaskirjoitusten tulokset

Osallisuus

- Oppilaat ja opiskelijat osallistuvat oman opiskelunsa ja oppimisympäristön
- Ruuti ja nuorisoneuvosto
- Peruskouluilla ja lukioilla on johtokunnat. Stadin ammattiopistossa ja Stadin aikuisopistossa toimivat ammattiosaamisen toimikunta ja ammatilliset neuvottelukunnat. Kouluissa ja päiväkodeissa vanhempainyhdistyksiä ja toimikuntia.
- Työväenopistoissa kerätään nettikyselyllä tietoa oppimistarpeista ja osallistumishaluista

Asukaslähtöisyys

- Toimiala rakentaa uutta ja yhteistä tapaa toimia asukas- ja asiakasymmärrystä lisäten
- Toimialalla valmistellaan osallisuussuunnitelmaa
- Toimialalla kerätään asiakaspalautetta Kerro kantasi sekä Kerro kartalla -palvelujen kautta. Lisäksi eri palveluissa kerätään palautetta monikanavaisesti erilaisia menetelmiä käyttäen.
- Toimiala järjestää asukastilaisuuksia yhteistyössä kaupunkiympäristön toimialan kanssa.

Digitaalisuus

- Älykoulun toimintamalli
- Toimialalla toteutetaan digitalisaatio-ohjelmaa, jonka kokonaisuudet ovat: 1. Osaamisen, toimintakulttuurin ja johtamisen kehittäminen, 2. Innovatiiviset kokeilut, 3. Oppimisympäristöt ja digitaaliset materiaalit, 4. Opetusta ja oppimista tukevan kokonaisvaltaisen digitaalisen järjestelmän kehitys ja 5. Tietotyövälineet opettajille ja oppijoille.
- Sähköinen lapsen opinpolku – hakeutumistyökalu käyttöön 2019.

Henkilöstön hyvinvointi ja johtaminen

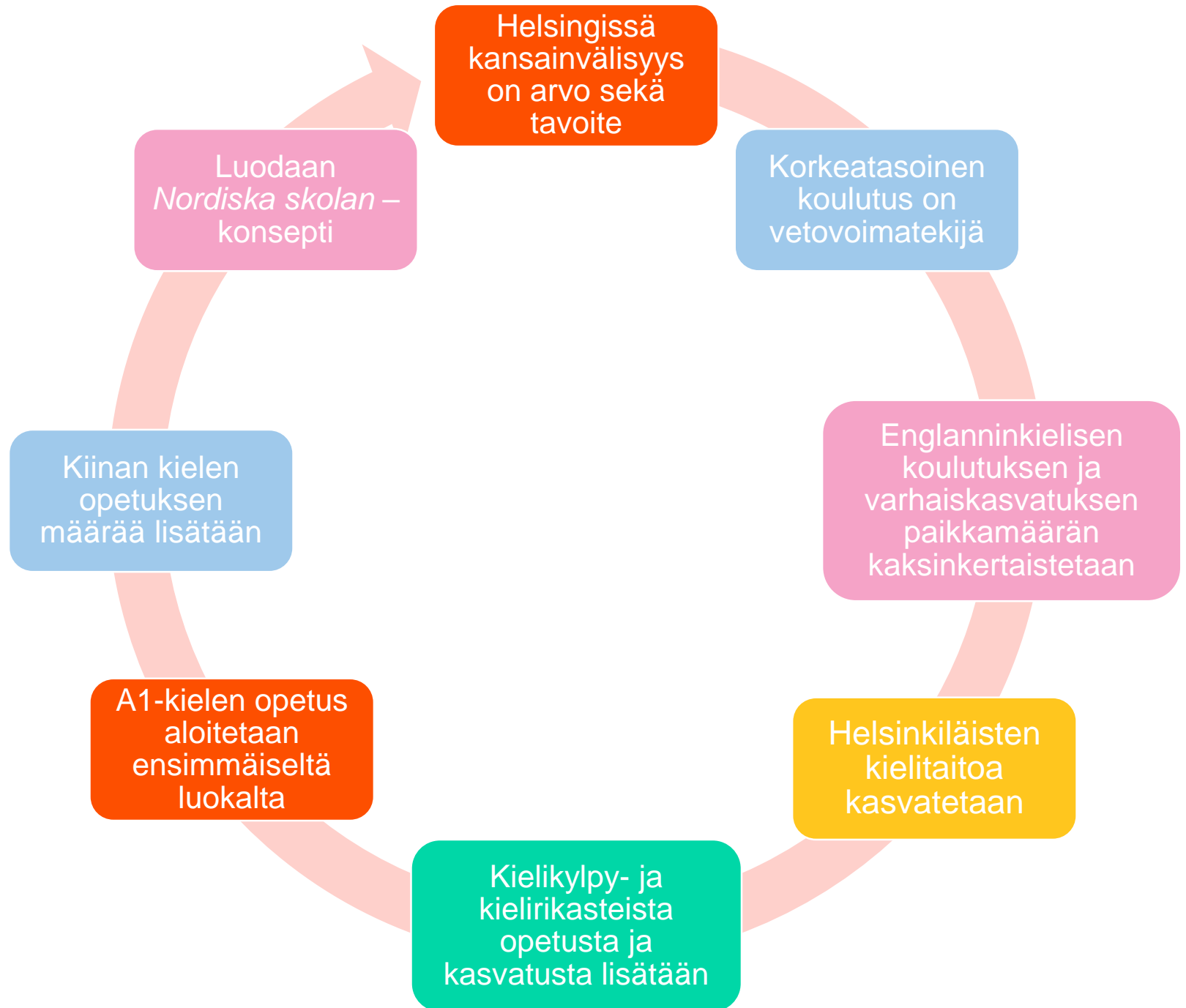
- Osaamisen kehittämissuunnitelmassa määritellään painopistealueet osaamisen ja johtamisen kehittämiseksi.
- Johtamisen kehittämisessä painottuvat kyvykkyyksien johtaminen sekä eettinen johtajuus.
- Työhyvinvointisuunnitelmassa vuosittaiset painopistealueet. Kaupungin painopistealueina jatkuvat työkykyjohtamisen kehittäminen ja työturvallisuusriskien ennakointi.

kaupunkitason strategiamittari → henkilöstökokemus ja johtaminen

Maailman toimivin kaupunki

– Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021

Case: Miten kansainvälisyys näkyy strategian eri kohdissa

VASTUULLINEN TALOUDENPITO

TALOUELLISESTI KESTÄVÄ KEHITYS

Toimiala lisää tuottavuutta eli hillitsee palvelutuotantonsa kustannusten kasvua kaupunkistrategian edellyttämällä tavalla.

- Kaikki palvelut kattavana tavoitteena on tehostaa tilankäyttöä. Uusi varhaiskasvatussuunnitelma ja opetussuunnitelma sekä oppimisen digitalisaatio mahdollistavat uudenlaisen ja tilatehokkaamman palvelurakennuksen sekä ympäristön tilojen käytön. Tehokkuutta saadaan tilojen yhteiskäytöllä sekä kaupungin muiden tilojen suunnitelmallisella käytöllä oppimisen tiloina.
- Peruskouluissa palvelutuotannon kustannuksia alennetaan jako- ja kerhotunteja sekä samanaikaisopetusta vähentämällä ja kasvattamalla maltillisesti ryhmäkokoja.
- Lukiokoulutuksessa vähennetään kurssitarjontaa, kasvatetaan ryhmäkokoja ja kehitetään kurssien tuotantotapoja. Tavoitteena on, ettei tuottavuustavoite vaikuta oleellisesti lukiolaisten opiskelumahdollisuuksiin.
- Ammatillisessa koulutuksessa tuottavuutta parannetaan kasvattamalla työelämässä oppimisen osuutta opinnoista ja vähentämällä reformin myötä määräaikaista opettajia.

kaupunkitason strategiamittari → taloudellinen kokonaistuottavuus

kaupunkitason strategiamittari → investointien tulorahoitusprosentti

kaupunkitason strategiamittari → Yksikkökustannukset (€) toimialojen palveluissa

Ajankohtaista kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla 2019

- Maksuton varhaiskasvatus 5 -vuotiaille (4h/ pv)
- Kotihoidontuen kuntalisän poistaminen yli 2 -vuotialta
- Esiopetuksen oppilashuoltoon resursoidaan
- Varhaiskasvatuksen henkilöstölle palkankorotuksia
- Myönteinen erityiskohtelu laajentunut ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen sekä ammatilliseen koulutukseen
- Esi- ja perusopetuksen koulukäyntiavustajien ja laaja-alaisten erityisopettajien määrää lisätään
- Lapsen opinpolku -hakeutumistyökalua pilotoidaan

- Digitalisaatio, älykoulun toimintamalli
- Kielten opetuksen laajentaminen ja monipuolistaminen
- Koko kaupunki oppimisen ja työnteon ympäristönä
- Maksuton joukkoliikenne koululaisryhmille koulupäivän aikana toteutuu
- ”Nordiska skolan” konseptia valmistellaan
- Ilmiöbudjetointi otetaan käyttöön
- Lukioiden opinto-ohjausta vahvistetaan
- Maksuttoman toisen asteen toimenpiteet

**Helsinki
Helsingfors**